

Kirjastojärjestelmän vaihto / Koha-Suomi Oy osakkeiden osto

Sivistyslautakunta 17.05.2022 § 126

Kirkes-kirjastoilla (Järvenpää, Kerava, Mäntsälä ja Tuusula) on tällä hetkellä käytössään Axiell Finland Oy:n kirjastojärjestelmä Axiell Aurora. Axiell Aurora on yleisin kaupallinen Suomessa tuotettu ja markkinoilla oleva kirjastojärjestelmä. Aurora järjestelmän nykyinen tuotantokäytössä oleva versio Aurora Silver tukeutuu teknologiaan, jonka tuki on Microsoftin puolelta päättynyt.

Kirkes-kirjastot hankkivat Aurora-järjestelmän kilpailutuksen kautta vuonna 2016. Suomessa oli tuolloin kaksi kaupallista kirjastojärjestelmätoimittajaa, Axiell Finland Oy ja Open Library Solutions Oy, jonka Axiell myöhemmin osti.

Mäntsälän kunta on ollut mukana Kirkes-kirjastoissa vuodesta 2004 alkaen. Yhteistyön myötä asiakkaille on voitu tarjota koko alueen kattava verkkokirjasto, yhteiset varaukset ja kuljetukset. Kirkes-yhteistyön kautta on asiakkailta käytettävissä nopeasti ja edullisesti laajat kokoelmat.

Vuoden 2016 järjestelmävaihdon aikana Kirkes-kirjastot pohtivat vaihtoehtona avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmä Kohaa, jonka ensimmäinen käyttöönotto Suomessa oli vuonna 2014 Joensuussa. Vuonna 2016 Koha-kirjastojärjestelmä oli vielä Suomessa alkutaipaleella ja sen käyttöönotto olisi vaatinut mittavia panostuksia kehitystyöhön sekä käyttöönottoon ja samalla Kirkes-kirjastot olisivat olleet itse vastuussa palvelutuotannosta ja ylläpidosta. Tästä syystä Koha-kirjastojärjestelmää ei nähty potentiaalisena ratkaisuna Kirkes-kirjastoille vuonna 2016.

Koha-kirjastojärjestelmä on avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmä, jonka kehitys alkoi Uudessa-Seelannissa ja versio 1.0 julkistettiin vuonna 2000. Ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavat järjestelmän käyttäjät osana kansainvälistä Koha-yhteisöä.

2016 syksyllä perustettiin kuntien omistama in-house -yhtiö Koha-Suomi Oy hallinnoimaan kirjastojärjestelmän ylläpitoa ja kehitystä. Yhtiön osakkaina ovat kaikki Kohaa käyttävät kunnat ja viimeistään käyttöönottopäätöstä tehtäessä on päätettävä yhtiön osakkeiden ostamisesta. Nykyään Koha-Suomi Oy tuottaa kirjastojärjestelmäpalvelut osakaskunnille SaaS-palveluna.

Tällä hetkellä Koha-järjestelmän ovat ottaneet käyttöön Mikkelin kaupunginkirjasto ja muut Lumme-kirjastot, Oulun kaupunginkirjasto ja muut Outi-kirjastot, Kouvolan kaupunginkirjasto ja muut Kyyti-kirjastot, Rovaniemen kaupunginkirjasto ja muut Lapin kirjastot, Porvoon kaupunginkirjasto ja muut Uudenmaan Helle-kirjastot sekä Turun kaupunginkirjasto ja muut Vaski-kirjastot. Järjestelmä on käytössä yli 110 kaupungissa ja kunnassa Suomessa.

Kirkes-kirjastojen ja Kirkes-kuntien tietohallintojen näkemys nykytilanteesta

Kirkes-kirjastot katsovat, että Aurora järjestelmän riippuvuus Silverlight-tekniikasta on huomattava puute sekä riski Kirkes-kirjastojen toiminnalle. Axiell Finland on luvannut toimittaa Silverlightista riippumattoman Aurora Gold -version alun perin vuoden 2018 aikana. Kyseisen versiokokonaisuuden toimitusta on lykätty useaan otteeseen, ja Kirkes-kirjastot ovat reklamoineet tilanteesta ensimmäisen kerran kesällä 2021. Tänä päivänä Aurora Gold versio ei vielä ole sillä tasolla, että kyseinen versio voitaisiin ottaa käyttöön Kirkes-kirjastoissa, eikä toimittaja ole kyennyt antamaan sitovaa toimitusaikataulua.

Tilanne huomioiden Kirkes-kirjastot ovat päätyneet ratkaisuun, jossa Aurora järjestelmä korvattaisiin Koha-ympäristöllä vuoden 2022-2023 aikana. Tavoite on, että käyttöönottoprojekti käynnistetään syyskuussa 2022 ja käyttöönotto tuotantoon on maaliskokuussa 2023.

Hankinnan ja käyttöönoton kustannukset

Koha-kirjastojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto tarkoittaa kunnalle Koha-Suomi Oy:n osakkeiden lunastamista. Osakkeiden lunastushinta on 0,15 €/asukas kunnan 31.12.2021 asukasluvun (20 783) mukaisesti. Mäntsälän osalta tämä kustannus on 3 117,45 €.

Koha-kirjastojärjestelmän käyttöönottoprojekti toteutetaan Kirkes-kirjastojen yhteishankkeena ja hankkeen kustannusarvio on 120 000 €, joka jakautuu kunnille asukasluvun suhteessa. Mäntsälän osuus on 15 % eli n. 18 000 €.

Vuosittaiset käyttökustannukset käyttöönoton jälkeen

Nykyisen Aurora-järjestelmän vuosikulut ovat noin 5 000 €. Koha-Suomi Oy:n vuosittainen palvelumaksu on 0,28 €/asukas. Kustannukset laskutetaan puolivuositain etukäteen. Palvelumaksua maksetaan käyttöönottoa seuraavasta kuukaudesta lähtien. Koha-kirjastojärjestelmän vuosimaksu, joka toteutuu vuonna 2023, on Mäntsälälle vuoden 2021 asukasluvun perusteella 5 819,24 €.

Lisäksi Koha-kirjastojärjestelmän käyttö ja ylläpito edellyttää mahdollisesti Kirkes-kirjastoilta yhteistä järjestelmän pääkäyttäjää ja kunnilta pääkäyttäjän palkkakuluihin osallistumista. Arvio vuositasolla näistä palkkakustannuksista olisi Mäntsälälle n. 8 000 €. Mikäli pääkäyttäjä tarvitaan, kustannukset kohdistuvat ensimmäisen kerran vuodelle 2023.

(Valmistelija / lisätietoja: kirjastopalvelujohtaja Anu Järvi-Uutela, sähköposti [anu.jarvi- uutela\(@\)mantsala.fi](mailto:anu.jarvi- uutela(@)mantsala.fi))

Palvelualuejohtajan päätösesitys

1. Sivistyslautakunta hyväksyy kirjastojärjestelmän vaihdon

toimintavuotena 2022-2023.

2. Lisäksi sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle Koha-Suomi Oy:n osakkeiden lunastamisen hintaan 0,15 €/asukas kunnan asukasluvun 31.12.2021 (20 783 henkilöä) mukaisesti.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esityksen.

Liite 1 Koha-Suomi Oy 2021 yhtiökokouksen pöytäkirja
Liite 2 Koha-Suomi Oy:n yhtiöjärjestys
Liite 3 Koha-Suomi Oy Osakassopimus

Kunnanhallitus 30.05.2022 § 124

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus:

- Merkitsee tiedoksi sivistyslautakunnan päätöksen 17.5.2022 kirjastojärjestelmän vaihto toimintavuotena 2022-2023
- Esittää kunnanvaltuustolle Koha-Suomi Oy:n osakkeiden lunastamista hintaan 0,15 €/asukas.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Koha-Suomi Oy 2021 yhtiökokouksen pöytäkirja
Liite 2. Koha-Suomi Oy:n yhtiöjärjestys
Liite 3. Koha-Suomi Oy:n Osakassopimus